

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2012

SPONDEA

Vážení kolegové, vážení přátelé,

jsme rádi, že Vás prostřednictvím této Výroční zprávy můžeme informovat o činnosti společnosti SPONDEA za rok 2012.

SPONDEA, o.p.s. je poskytovatelem služeb sociální prevence dle zák. 108/2006 Sb., a to od roku 2007, od roku 2000 má pověření pro výkon sociálně právní ochrany dětí dle zák. 359/1999 Sb., a od téhož roku je zařazena mezi poskytovatele nestátních zdravotnických služeb.

Jejím posláním je zlepšování kvality života dětí, mladých lidí a jejich blízkých, dále osob ohrožených domácím násilím a nebezpečným pronásledováním, s cílem podpořit je ve schopnosti řešit jejich obtížné životní situace a opětovně se začlenit do společnosti.

Jedná se o společnost, která provozuje dvě vzájemně propojená odborná pracoviště: krizové centrum pro děti, dospívající a rodinu a intervenční centrum. V **Krizovém centru pro děti, dospívající a rodinu** byly v roce 2012 poskytovány sociální služby krizová pomoc a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, a byly realizovány činnosti související se sociálně-právní ochranou dětí. **Intervenční centrum Brno** pomáhá osobám ohroženým domácím násilím a nebezpečným pronásledováním.

Za významné považujeme plynulé navázání tříletého projektu „Zajištění vybraných služeb sociální prevence v Jihomoravském kraji“, registrační číslo CZ.1.04/3.1.00/05.00056, na projekt realizovaný v letech 2009 – 2011 „Zajištění vybraných sociálních služeb na území Jihomoravského kraje“, realizovaného v rámci Individuálního projektu JmK. V rámci uvedeného projektu Spondea poskytuje služby intervenční centrum a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

V květnu 2012 byl úspěšně ukončen projekt s mezinárodní spoluprací „Stop domácímu násilí u osob z jiných etnik – zavedení nových metod a postupů v rámci spolupráce se zeměmi EU“, aktivity projektu plynule pokračují jako standardní poskytování služeb společnosti SPONDEA.

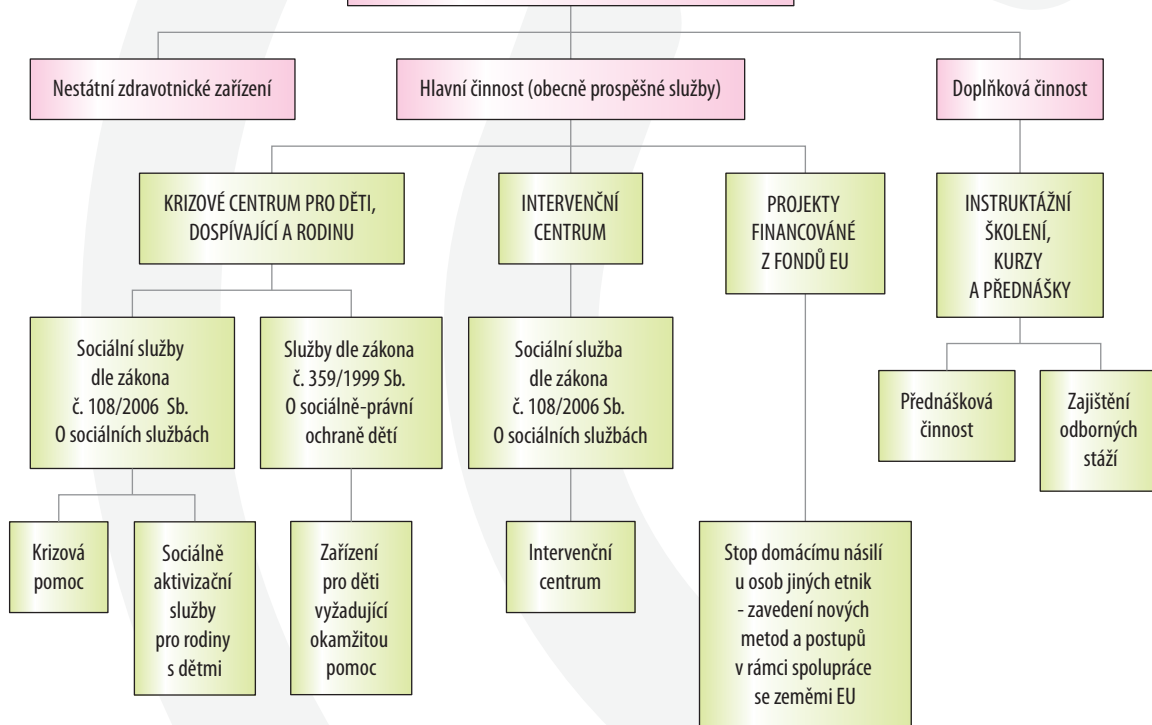
Od prosince loňského roku realizujeme další projekt s mezinárodní spoluprací zaměřený na problematiku domácího násilí, a to s názvem „Usnadnění vstupu na trh práce osobám z rodin s výskytem domácího násilí - přenos dobré praxe ze zemí EU pro práci s celou rodinou jako systémem“. V tomto projektu se zaměříme nejen na podporu a pomoc obětem domácího násilí, nýbrž i na péči o děti, které v takové rodině vyrůstají a na samotné aktéry násilí.

Kromě poskytování uvedených služeb se SPONDEA jako každoročně angažovala v dalším vzdělávání pracovníků v sociálních službách, ve školství, zdravotnictví, a ve vzdělávání policistů.

V předkládané výroční zprávě se ohlédneme za činnostmi realizovanými v roce 2012 a nastíníme výhled do budoucna. Součástí výroční zprávy je také informace o hospodaření společnosti a poděkování všem dárcům a podporovatelům.

PhDr. Dagmar Úlehlová, ředitelka společnosti

Činnosti společnosti SPONDEA, o.p.s. v roce 2012

Veřejný závazek:

Posláním společnosti je zlepšování kvality života dětí, mladých lidí a jejich blízkých, dále osob ohrožených domácím násilím a následným pronásledováním. Cílem je podpora klientů ve schopnosti řešit obtížné životní situace a opětovně se začlenit do společnosti. Všechny služby jsou poskytovány na základě hlavních, společných principů, kterými jsou: **bezplatnost, profesionalita**, která zahrnuje individuální přístup ke každému klientovi, respekt k jeho rozhodnutí a zachování diskretnosti svěřených informací, **interdisciplinární přístup**, který zahrnuje komplexní nabídku služeb, součinnost mezi jednotlivými službami společnosti i spolupráci s dalšími odborníky v zájmu a ve prospěch klientů.

V souladu se základními principy jsou jednotlivé služby zaměřeny na různé cílové skupiny a podle jejich potřeb se dále profilují s cílem poskytnout odbornou pomoc vedoucí k překonání nepříznivé životní situace.

ZMĚNA V POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Vzhledem ke strategii společnosti Spondea, o.p.s. a legislativním změnám, jsme se rozhodli k **úpravě poskytovaných služeb**. Tyto změny se týkají Krizového centra pro děti, dospívající a rodinu i Intervenčního centra pro oběti domácího násilí.

K 15. 12. 2012 jsme **zrušili provoz Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc**, ostatní činnosti pod výkonem sociálně právní ochrany dětí zůstávají beze změn. Též došlo ke **zrušení krizového lůžka v registrované službě Krizová pomoc**.

Krizové centrum pro děti, dospívající a rodinu

Krizová pomoc

Sociálně právní ochrana dětí

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

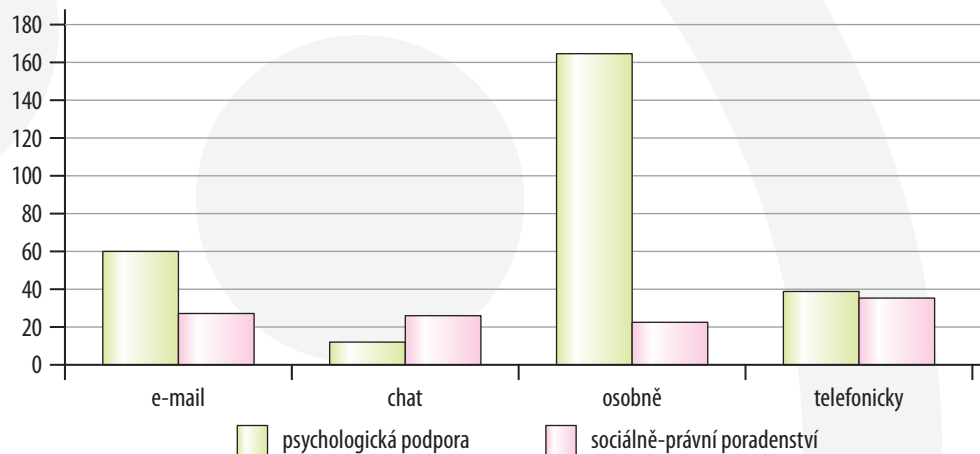
Krizová pomoc je poskytována převážně jako krizová intervence, a to prostřednictvím osobního kontaktu, přes telefon, chat nebo e-mail. Obrátit se na nás mohou děti, dospívající a studenti do 26 let v jakékoli obtížné životní situaci, kterou nedokážou sami řešit. Klienti zpravidla přicházejí po objednání, jsme však schopni zajistit odbornou pomoc i v situacích, kdy nás o pomoc požádají přímo. Populární formou kontaktu je e-mailové poradenství, kdy se klienti obracejí prostřednictvím e-mailové adresy nebo kontaktního formuláře na webu www.spondea.cz. Tato forma komunikace klientům zajišťuje stoprocentní anonymitu, je velmi důležitá pro získání důvěry pro případné navázání další spolupráce, jako je osobní konzultace v krizovém centru.

Mezi nejčastější témata dětí, dospívajících a studentů v roce 2012 patřily úzkostné a depresivní stavy a sebepoškozování, školní, vztahové a rodinné problémy, stavy po prožití traumatu jako je odchod jednoho z rodičů, domácí násilí či sexuální zneužití.

Krizovou pomoc vyhledalo za rok 2012 celkem 255 klientů. Těmto klientům bylo poskytnuto 468 intervencí a 159 kontaktů. Pouze jeden klient využil krizové lůžko.

Vzhledem ke skutečnosti, že krizové lůžko bylo v roce 2012 využito pouze 1x, jsme se rozhodli pro zrušení této formy pomoci. Vytvořili jsme koncepci pro příští rok, kdy služba Krizová pomoc se bude naopak více zaměřovat na ambulantní péči, a to zejména na práci s traumatem a podporu komunikace s dětmi a dospívajícími pomocí jejich běžných komunikačních způsobů. Za tímto účelem jsme navázali spolupráci s klinickým psychologem a ve fázi příprav je spuštění facebookových stránek, kde by nás děti a dospívající mohli kontaktovat prostřednictvím soukromých zpráv podobně jako tomu je na běžném e-mailu.

Počet psychologických a sociálně-právních intervencí v roce 2012

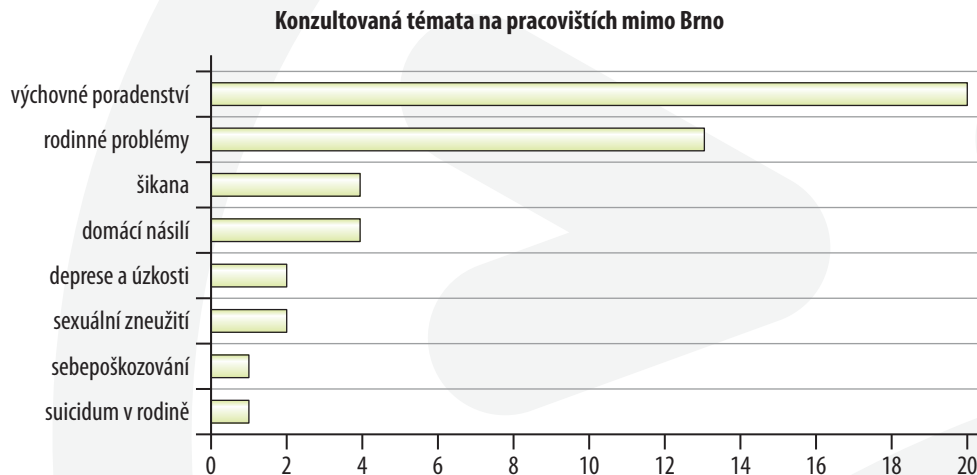

V lednu 2012 jsme díky projektu **Krizová pomoc bez hranic** zahájili provoz poradenských pracovišť mimo Brno. Projekt je financován ze sbírky Pomozte dětem!, kterou pořádá Nadace rozvoje občanské společnosti spolu s Českou televizí. Cílem projektu je zajištění krizové pomoci a poradenství dětem a jejich rodinám v regionech Jihomoravského kraje, kde taková služba není dostupná. Součástí projektu jsou i programy primární prevence na školách a kulaté stoly pro pracovníky orgánu sociálně – právní ochrany dětí a jiných odborných institucí v daných regionech. Jako vhodná města pro zřízení detašovaných pracovišť byl vybrán Moravský Krumlov, Ivančice, Slavkov u Brna a Hodonín. Dle harmonogramu každé pondělí vyjíždíme do jednoho z výše uvedených měst v kombinaci psycholog – sociální pracovník. Krizovou pomoc může vyhledat klient sám, či na doporučení orgánu sociálně – právní ochrany dětí, školy aj.

V roce 2012 jsme uskutečnili 34 výjezdů, sociálně-právní poradenství a psychologická podpora byla poskytnuta 44 klientům.

Nejvytíženějším pracovištěm byl Hodonín, kde službu vyhledalo 15 klientů, dále Moravský Krumlov se 14 klienty. Třetí Ivančice – 8 klientů a poslední Slavkov u Brna – 7 klientů.

Služba byla primárně využívána klienty na doporučení orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Počet klientů, kterým byla služba poskytnuta, byl tak do značné míry ovlivněn nedostatečnou nízkoprahovostí služby. Cílem pro rok 2013 je navýšení počtu klientů na všech 4 pracovištích. Za tímto účelem budou vyrobeny a ve spádových oblastech distribuovány aktuální informační letáky, a to prostřednictvím škol a sociálních odborů. Pokračovat budou také preventivní programy na základních a středních školách.

Na financování služby Krizová pomoc se spolupodílely tyto subjekty: MPSV, Jihomoravský kraj, Město Brno – Odbor sociální a Odbor zdraví, společnost ČEPS a Nadace rozvoje občanské společnosti spolu s Českou televizí.

studentka, 16let, úzkostné stavy

Prostřednictvím kontaktního formuláře jsme přijali e-mail se žádostí o radu. Pisatelkou byla studentka gymnázia. Ve svém e-mailu popsala pocity smutku, úzkosti, zmínila se o sebepoškozování. Její aktuální stav plynul z několika okolností v jejím životě. Přes probíhající rozvod rodičů se prolínala obava

z docházky do školy, neboť si, říkáme klientce třeba Katka, připadala jiná než její vrstevníci. Nechtěla chodit na diskotéky, ráda vyšívala, navštěvovala kurzy jógy. Stávala se terčem posměchu svých spolužáků, sourozence ani kamarádku neměla, aby se mohla se svým trápením svěřit. Na e-mail Katce odpověděl psycholog Krizového centra, který ji podpořil v jejích zájmech, jedinečnosti. Vzhledem k opakovanému sebepoškozování a rozvodové zátěži psycholog popsal nemožnost dlouhodobé pomoci prostřednictvím e-mailu a doporučil Katce zamyšlení se nad osobní konzultací. Vysvětlil jí, že taková konzultace je diskrétní, bezplatná a může na ní vystupovat anonymně. Nechyběly kontakty na webové stránky, kde by Katka takovou pomoc mohla vyhledat. Po kratší odmlce jsme znovu obdrželi od Katky e-mail, ve kterém děkovala za odpověď a vzhledem k tomu, že jí přístup psychologa byl sympatický, rozhodla se pro osobní konzultaci v našem Krizovém centru. Následovala domluva termínu konzultace. V současné době Katka dochází na podpůrné konzultace 1x za 14 dní. Během sezení si uvědomila, že kolem sebe má několik přátel, kteří ji přijímají takovou, jaká je a může s nimi o svých pocitech otevřeně hovořit. Také už ví, že rodiče, i když se rozpadl vztah mezi nimi, zůstávají dále jejími rodiči a jsou tu pro ni, když ona potřebuje. Naučila se relaxační techniky pro práci s náhlou úzkostí a dechová cvičení. Už ví, jaké mechanismy ji uvolní ve chvíli, kdy má chuť přebít psychickou bolest fyzickou. Ne vždy se ještě vše podaří zvládnout. Katka je na sebe ale pyšná a má radost z každého úspěchu, z každého posunu vpřed, kterého dosáhne.

Sociálně-právní ochrana dětí

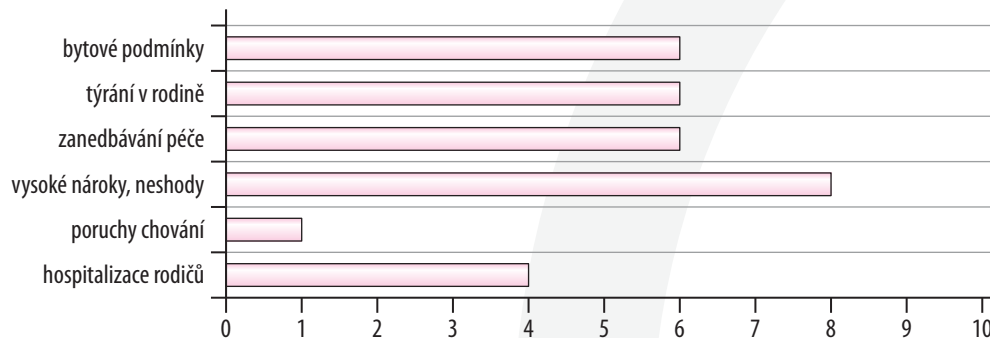
V průběhu roku 2012 jsme v rámci sociálně-právní ochrany podpořili 299 klientů.

Z toho v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) bylo ubytováno 31 dětí. 83 klientů bylo příbuznými ubytovaných klientů. Zbýlých 185 klientů nás kontaktovalo prostřednictvím telefonu či e-mailu za účelem využití jednorázové konzultace.

Průměrný věk ubytovaných klientů byl 11,2 let, a to v rozmezí 3 - 17 let. Průměrná doba pobytu v ZDVOP byla 16,4 dní, nejméně 1 den a nejvíce 100 dní. 20 klientů bylo ubytováno na základě žádosti orgánu sociálně – právní ochrany dětí, 9 klientů bylo umístěno na žádost rodičů a 2 klienti o ubytování požádali sami.

Dětem a dospívajícím, kteří vyhledali sami či prostřednictvím zákonných zástupců nebo na základě rozhodnutí státní instituce tuto formu pomoci, jsme zajišťovali nejen zázemí ve formě bydlení, ale i podporu psychologickou a sociálně-právní poradenství. Součástí byla i podpora při přípravě do školy a volnočasové aktivity. Nebylo výjimkou, že po ukončení pobytu klienti pokračovali v podpůrných návštěvách Krizového centra, kdy mohli konzultovat aktuální situaci jak s psychologem, tak se sociální pracovníci. Ve všech případech jsme spolupracovali s orgánem sociálně – právní ochrany dětí. Náš zájem byl vždy v souladu se zájmem dítěte, a pokud to bylo možné, zapojovali jsme celý rodinný systém tak, aby bylo v co největší možné míře dosaženo nápravy ve výchovných a rodičovských kompetencích zákonných zástupců. Tato pozitivní změna však nebyla vždy možná, např. v případech týrání, zanedbávání a zneužívání. Děti byly po stabilizaci v Krizovém centru umístěny do jiného stabilního a bezpečného prostředí.

Důvody umístění klientů v ZDVOP

Vzhledem k novele Zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a nízké obloženosti krizových lůžek v Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, jsme se rozhodli k 15. 12. 2012 toto zařízení zrušit. Ostatní výkon sociálně-právní ochrany organizaci zůstává dle pověření Ministerstva práce a sociálních věcí ČR k výkonu sociálně-právní ochrany dětí z roku 2000.

sourozenci, 9 a 11let, tíživá rodinná situace

Na základě telefonátu sociální pracovníce orgánu sociálně – právní ochrany dětí jsme k pobytu do Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc přijali dva sourozence ve věku 9 a 11 let. OSPOD byl zkontaktován policií, kdy policejní hlídka sourozence zajistila ve večerních hodinách samotné v městském parku. Děti byly vzhledem k ročnímu období nedostatečně oblečené, zpočátku odmítaly hovořit. Až po odjezdu policie mladší ze sourozenců chtěl popsat, proč byli v parku. Starší sourozenec, říkáme mu Lukáš, bratra napomínal, ať mlčí, nebo z toho všichni a hlavně táta budou mít problém. Bylo patrné, že obě děti potřebují čas na adaptaci v novém prostředí a získání si důvěry pracovníků. Děti byly uloženy ke spánku, první patrné uvolnění přišlo při výběru, kdo bude spát na patrové posteli. V příštím dnu s dětmi pracoval psycholog, sociální pracovníce úzce spolupracovala s orgánem sociálně – právní ochrany dětí. Bylo zjištěno, že rodiče sourozenců žijí v sociálně slabším prostředí, kdy matka Lukáše a mladšího Patrika je evidovaná na úřadu práce a otec pracuje jako dělník. Rodiče se často hádají, důvodem je zpravidla finanční zajištění rodiny a požívání alkoholu otcem. Důvodem útěku sourozenců byla hádka rodičů doplněná o vzájemný fyzický útok poté, co otec propil peníze určené na týdenní zajištění rodiny. S rodiči navázala kontakt sociální pracovníce Krizového

centra, paralelně konzultovali s pracovníci na oddělení sociálně-právní ochrany dětí. Při konzultacích byly posilovány rodičovské kompetence a zodpovědnost ve formě výchovného poradenství, matce byla poskytnuta podpora při hledání zaměstnání, u obou rodičů byla navyšována finanční gramotnost a schopnost vzájemné komunikace. Lukáš a Patrik při pobytu v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc pravidelně docházeli do školy, setkávali se se svými rodiči. Byl jim poskytnut prostor pro vyjádření jejich obav, pocitů, pravidelně konzultovali s psychologem. Po 7 týdnech se sourozenci vrátili zpět do rodiny, rodiče opakovaně využili následné konzultace.

Sociální služba **sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi** je poskytována rodinám s dětmi a dospívajícími do 18 let, které se nacházejí v obtížné životní situaci. Touto situací může být rozvodová problematika, komunikační problémy v rodině, mezigenerační problémy, nefunkční styly výchovy, traumatická událost, týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, aj.

Rodiny s dětmi a dospívajícími by se prostřednictvím poradenství, doprovázení a terapie měly lépe vyrovnat se změnami a obtížnými životními situacemi. Rodiče by měli být schopni více porozumět potřebám svých dětí i sobě navzájem a zajistit optimální výchovné prostředí.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tato služba byla v letech 2009 – 2012 finančně zabezpečena z projektu „Zajištění vybraných sociálních služeb na území Jihomoravského kraje“ financovaného z ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu České republiky.

V roce 2012 došlo k výraznému posunu služby směrem ke klientům, a to díky aplikaci metodických postupů, které vznikly v roce 2011 na základě získané praxe. Úspěšně jsme pokračovali v realizaci asistovaných kontaktů dítěte s rodičem a asistovaném předávání dítěte mezi rodiči, a to na základě nejen nařízení soudu, ale i rozhodnutí samotných rodičů. Čím dál častěji jsme evidovali poptávku klientů po rodinné mediaci v kontextu nastavení péče o dítě. Naše společnost disponuje dvojicí akreditovaných mediátorů v kombinaci muž a žena. Tato kombinace se nám v praxi osvědčila jako nejvíce funkční.

Od druhé poloviny roku 2012 se systematicky pracovalo na prohloubení a rozšíření terénních služeb, což je v souladu s celkovou strategií společnosti na období 2012 – 2014. Plán pro rok 2013 je rozšíření asistovaných kontaktů a asistovaných předávání o realizaci i v terénu. Těž se chceme ve spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí zaměřit na sanaci rodiny v přirozeném prostředí.

V roce 2012 jsme podpořili 131 rodin. Poradenství a podpora byla poskytnuta prostřednictvím 2005 intervencí. Klienti nejčastěji přicházeli s rodinnými a výchovnými problémy.

PŘEHLED NEJČASTĚJI VYUŽÍVANÉ FORMY POMOCI A PODPORY:

Forma služby	Četnost
Psychologické poradenství	827
Telefonická konzultace	802
Sociálně-právní poradenství	331
Asistovaný kontakt	72
Asistované předání	71
Rodinná mediace	34
Rodinná terapie	29

chlapec, 11let, porozvodová situace

Po telefonickém objednání na konzultaci přichází matka chlapce, který navštěvuje 6. třídu ZŠ. S otcem dítěte jsou již několik let rozvedeni, kontakt chlapce s otcem je upraven soudně. Prakticky nedochází k osobní komunikaci mezi rodiči, otec založil novou rodinu, klientka se realizuje v zaměstnání. Výchovné, prospěchové a jiné záležitosti kolem syna rodiče komunikují prostřednictvím e-mailu. Při osobním kontaktu rodičů dochází ke střetům, prezentování odlišných názorů na výchovu syna. Těmito konfliktními situacemi syn bývá přítomen. Nyní si otec zažádal o střídavou péči o syna. Klientka se obává důsledků a toho, jak by syn nově vzniklou situaci přijal. Závěr z několika konzultací, které vedl se synem psycholog, je ten, že syn má rád oba rodiče, střídavou péči si přeje zejména z toho důvodu, aby se rodiče nehádali. To, co si přeje on sám, nedokáže interpretovat. Po dohodě pracovního týmu a souhlasu klientky byla iniciována konzultace s otcem. Účelem setkání bylo zjistit představu otce o budoucí navrhované úpravě výchovy. Bylo zjištěno, že otec cítí, že na syna má malý vliv, chtěl by mu poskytnout možnost jiného rozvoje, než jakému se synovi dostává u matky. Oběma rodičům byla nabídnuta možnost mediačního setkání, neboť bylo patrné, že největším otazníkem je jednotný přístup k výchově syna. Také pro rozhodnutí o střídavé péči je nezbytné, aby mezi sebou rodiče dokázali komunikovat ve věcech výchovy a zajištění potřeb dítěte. V současné době rodiče docházejí na mediaci, kde se snaží v zájmu svého syna najít způsob, jak spolu komunikovat a ujasnit si své výchovné a hodnotící přístupy. Výsledkem by měla být mediační dohoda, ve které budou výše zmíněná pravidla ukotvena a rodičům by měla usnadnit vzájemné působení na syna a pomoci znovu spolu komunikovat. Syn stále dochází na podpůrné konzultace s psychologem, kde může sdílet svoje názory a potřeby a pomocí psychologa je formulovat tak, aby je sám rodičům dokázal říci.

Intervenční centrum

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

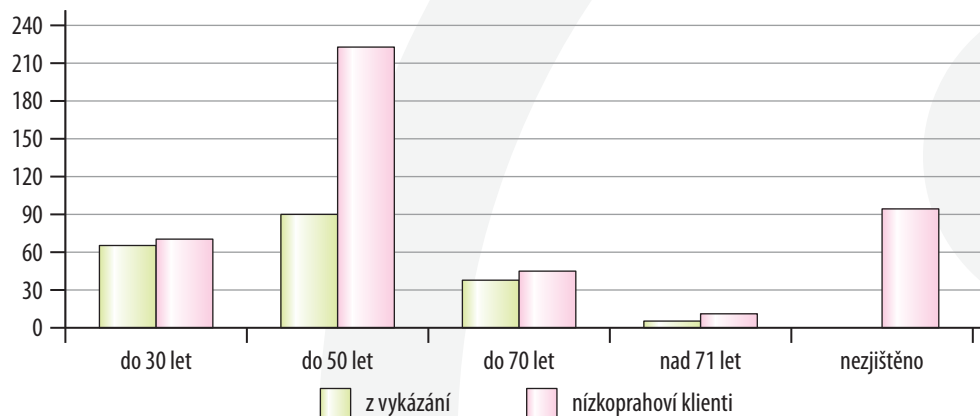
PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tato služba byla v letech 2009 – 2011 finančně zabezpečena z projektu „Zajištění vybraných sociálních služeb na území Jihomoravského kraje“ financovaného z ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu České republiky.

Stejně jako v minulých letech tvořilo v roce 2012 hlavní část pomoci Intervenčního centra Brno poradenství při řešení situace domácího násilí a následného nebezpečného pronásledování. (tzv. stalkingu). Poradenství sociální, právní a psychologické poskytujeme nejen ambulantně, ale i po telefonu, chatu a e-mailu. Další formou nabízené pomoci je krátkodobý pobyt na krizovém lůžku v okamžiku bezprostředního ohrožení násilnou osobou.

V Intervenčním centru jsme v roce 2012 poskytli služby celkem **689** klientům, a to prostřednictvím **2007** kontaktů. Z ohrožených osob bylo 558 žen a 89 mužů. Nejčastějším vztahem mezi násilnou a ohroženou osobou bylo manželství - 36,3% a druh/družka - 21,2%. Intervenční centrum v rámci Jihomoravského kraje zaznamenalo 150 vykázaní násilné osoby ze společné domácnosti, což je o 31 vykázaní víc než v roce 2011. Pobyt na krizovém lůžku využilo 9 dospělých osob a 9 dětí. Celkem se problematika domácího násilí týkala 333 dětí.

Věk ohrožených osob za rok 2012

Pomoc Intervenčního centra Brno vyhledalo v roce 2012 několik desítek klientů ohrožených nebezpečným pronásledováním od bývalých partnerů.

paní A, stalking

Paní A. (26 let) vyhledala služby Intervenčního centra Brno (dále IC) na doporučení policie. Na policii se obrátila ve chvíli, kdy ji už několik měsíců obtěžoval její bývalý přítel. Posílal jí výhrušné sms, kontroloval ji i po rozchodu, nadměrně žárlil. Sledoval ji domů a dokonce ji fyzicky napadl v chodbě domu, ve kterém bydlela. Paní A. začala mít strach o sebe i své nenarozené dítě. V důsledku neustálého vyhrožování bývalým přítelem se začal zhoršovat i její psychický stav. Vzhledem k pokročilé fázi těhotenství začínala pociťovat i tělesné příznaky své psychické nepohody. Paní A. využila poradenství sociální pracovnice a právničky v IC, které jí pomohly sepsat návrh na předběžné opatření na zákaz kontaktu ze strany bývalého přítele. Soud zákazu kontaktu na 30 dní vyhověl.

Paní A. začala využívat psychologických konzultací v IC, její psychický stav se začal zlepšovat. Bývalý partner sice soudní rozhodnutí občas mařil, ale

paní A. získala větší sebevědomí a věděla, jak se útokům bránit ve spolupráci s policií. Sociální pracovníce jí také pomáhaly zlepšit její finanční situaci. Celkový stav klientky se začal stabilizovat, dokonce začala do budoucna uvažovat o dokončení studia. Klientce byla těsně před porodem doporučena organizace zaměřující se na těhotné ženy a mladé matky. Paní A. je v současné době v bezpečí. Spolupráce IC jí byla do budoucna nabídnuta v případě, že by jí hrozilo nebezpečí nebo by se situace opakovala.

Během roku 2012 jsme zaznamenali více případů domácího násilí vůči seniorům ze strany jejich dospělých dětí. Především v případech seniorů jsme se aktivně zapojovali do mezioborové spolupráce pomoci lidem ohroženým násilím ze strany jejich blízkých. Bez spolupráce Intervenčního centra, Policie ČR a sociálních pracovníků, kteří se zabývají pomocí seniorům, není efektivní pomoc této cílové skupině možná.

paní B, násilí ze strany syna

O týrání paní B (80 let) jsme se v IC dozvěděli od sousedky paní B, která své podezření oznámila také na Policii ČR. Bylo zjištěno, že syn paní B nepracuje, nechává se živit z důchodu své matky a přestože pobírá příspěvek na péči, o matku se nijak nestará. Sousedé potvrdili, že slyší z jejich bytu nadávky, téměř denně je syn paní B viděn opilý. Policie syna seniorky vykazala ze společného obydli. Následně jsme kontaktovali paní B, abychom jí nabídli pomoc. Seniorka nám řekla, že by se jí syn nejraději zbavil, má z něho strach, ale ona ho nedokáže nechat bez střechy nad hlavou. Paní B sama viděla jako jedinou možnost odejít do domova pro seniory, kde by se o ni postaral odborný personál. Se souhlasem seniorky jsme informovali o její situaci místní příslušný sociální odbor. Sociální pracovníce paní B neprodleně navštívila a zajistila její umístění v domově pro seniory. Zdravotní stav seniorky se od té doby výrazně zlepšil.

Celý rok 2012 jsme se intenzivně věnovali osvětové činnosti. Nejvíce jsme spolupracovali s metodiky Policie ČR, se kterými jsme pokračovali na vytváření a realizaci školení pro policisty, jehož základem jsou modelové situace a interdisciplinární spolupráce mezi intervenčním centrem a policií.

V osvětové činnosti jsme se dále zaměřili na studenty středních a vysokých škol – dlouhodobě spolupracujeme s právnickou, lékařskou a pedagogickou fakultou MU Brně. Koncem roku 2012 jsme získali akreditaci vzdělávací instituce, která nám umožní poskytovat akreditované vzdělávací kurzy pro sociální pracovníky, kteří se ve své praxi setkávají s osobami ohroženými domácím násilím.

Intervenční centrum Brno je aktivním členem Asociace pracovníků intervenčních center ČR.

Projekty mezinárodní spolupráce

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

V dubnu 2012 byl ukončen projekt s mezinárodní spoluprací „**Stop domácímu násilí u osob jiných etnik – zavedení nových metod a postupů v rámci spolupráce se zeměmi EU**“, č. CZ.1.04/5.1.01/12.00046, financovaný z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky. Projekt trval 3 roky od června 2009.

Cílovou skupinou projektu byly rodiny cizinců žijících na území ČR, ohrožené domácím násilím. Projekt se zaměřoval i na děti jako svědky domácího násilí. Cílem projektu bylo vytvoření metodiky práce s cizinci žijícími na území ČR a jejich dětmi, kteří jsou ohroženi domácím násilím a následná konkrétní psychologická, sociálně-právní a právní pomoc obětem domácího násilí z cílové skupiny.

Cizinci, kteří se stali klienty projektu, žili v této době v České republice různě dlouho, od jednoho roku až do 20-ti let. Bez ohledu na délku pobytu v ČR se většina z nich stále potýkala s jazykovou bariérou a nedostatečnou orientací v legislativním systému ČR. V důsledku sociální izolace byl těmto ohroženým osobám odpírán kontakt se sociálním okolím, nedokázaly si vytvořit sociální zázemí (okruh přátel), bylo jim bráněno učit se český jazyk. Vlivem dlouhodobého domácího násilí měly často výrazně snížené sebevědomí, zkreslené představy o svých vlastních kompetencích a často trpěly pocity viny za situaci, ve které se nacházely. V takové situaci byl pro ně vstup na trh práce obtížný, protože vlastní bezpečí nebo ochrana dětí před trvajícím násilím byla často prioritou. Neměly ani duševní či fyzickou kapacitu pro nástup do zaměstnání. Často primárně řešily svěřeni dětí do péče, bezpečné a utajené bydlení, zajištění finanční částky na přežití (v podobě sociální dávky). Doba, po které se ohrožené osoby rozhodly řešit domácí násilí v partnerském vztahu nebo rodině, byla různá a závisela na aktuální situaci rodiny, individuálních charakteristikách ohrožené osoby nebo okolních podmínkách (příležitost k odchodu). Pro některé klienty bylo impulzem obzvláště násilné fyzické napadení, pro některé výhrůžky smrtí a pro některé násilí obracející se vůči dětem.

Levová, Jana a kol. Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím. 1. vydání. Brno: SPONDEA, o.p.s., 2010. ISBN 978-80-254-8499-9.

V prosinci 2012 zahájila Spondea realizaci projektu „**Uspadnění vstupu na trh práce osobám z rodin s výskytem domácího násilí - přenos dobré praxe ze zemí EU pro práci s celou rodinou jako systémem**“, č. CZ.1.04/5.1.01/77.00290.

Projekt vznikl z potřeby zaplnit mezeru v sociálních službách, která se týká problematiky domácího násilí v souvislosti s uplatnitelností obětí na trhu práce. Prostřednictvím zahraničních stáží, na kterých získáme zkušenosti s prací s celou rodinou, bychom rádi vytvořili inovativní přístup k problematice domácího násilí v rodinách. Dobrou praxi, kterou spoluprací se zahraničními partnery získáme, bychom rádi přizpůsobili na podmínky českého prostředí a pod dohledem spolupracujících subjektů bychom tento přístup začali aplikovat v praxi. Následně bychom rozšířili získané know-how mezi odbornou veřejnost. Výstupy projektu zpracujeme ve Sborníku, který bude obsahovat nejen popis postupů a nástrojů práce s rodinami s výskytem domácího násilí, ale také popis postupů při práci s ohroženými osobami a jejich uplatnitelností, případně začleňováním na trh práce.

PARTERY PROJEKTU JSOU:

- Psychocentrum Jihlava
- Ústav pedagogických věd – Filosofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno
- Magistrát města Brna
- Kaunas County Women Crisis Centre (KCWCC) - Kaunas, Litva
- VieJa Utrecht (Moviera) – Utrecht, Holandsko

Další aktivity

Besedy se žáky základních a středních škol

V průběhu roku 2012 jsme základním a středním školám nabízeli preventivní programy pro třídní kolektivy žáků. Preventivní programy jsme vedli formou besedy a jejich realizace probíhala bez přítomnosti učitele. Výhodou této formy je možnost sdílet své problémy a diskutovat různá témata pouze za přítomnosti psychologa nebo sociálního pracovníka v chráněném prostředí třídy.

Cílem programů bylo především začít s dětmi a dospívajícími diskuzi o obtížných životních situacích, ve kterých se mohou ocitnout. U některých programů byly součástí interaktivní hry. Rozhodli jsme se pro redukci nabízených témat, a to z toho důvodu, abychom mohli témata detailně zpracovat a nabídnout tak co nejvyšší úroveň programů.

TÉMATA NABÍZENÁ V PREVENTIVNÍCH PROGRAMECH:

- **Kamarád/kamarádka má problém** - Sebepoškození, úzkosti, psychické potíže, co dělat, když se kamarád/ka chce zabít, kamarád/ka chodí s modřinami.
- **Když doma není doma** - Nefungující rodinné zázemí. Rozvod. Děti jako svědci domácího násilí. Konfliktní a náročné situace v rodině, neúplná rodina, život s jedním z rodičů, střídavá péče, rodina doplněná - noví partneři rodičů, nevlastní sourozenci. Role členů rodiny, jejich práva a povinnosti.
- **Vztahy mezi vrstevníky** - Někteří kamarádi jsou jiní než ostatní, Násilí mezi kamarády nepatří, Co je to kamarádství? Virtuální kamarád/kamarádka
- **Vztahové problémy mezi spolužáky a kamarády**, vymezení pojmu vztah a druhy vztahů, k jakým problémům může v jednotlivých vztazích docházet, přátelství, kamarádství a zamilovanost, party – pozitivita a negativa členství, manipulativnost, přizpůsobivost.
- **Násilí do vztahu nepatří** - Dating violence - Prevence násilí ve vztahu mladých lidí.

Přednášková činnost

SPONDEA dlouhodobě spolupracuje na vzdělávání sociálních, zdravotnických a pedagogických pracovníků, policistů a studentů, a to v tématech souvisejících s problematikou Krizového centra pro děti, dospívající a rodinu a Intervenčního centra. V roce 2012 jsme také stejně jako v minulých letech realizovali semináře pro mediky na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity, pro studenty práv semináře na Pedagogické fakultě a vyučovali jsme předmět Týrání a zneužívání na Filozofické fakultě téže univerzity.

SPONDEA je také školícím pracovištěm pro studenty vyšších odborných a vysokých škol oborů sociální práce, sociální pedagogika, speciální pedagogika, psychologie a právo.

V roce 2012 jsme nabízeli krátkodobé stáže, jejichž cílem bylo nabídnout studentům rozšířený pohled na problematiku dětí, dospívajících a mladých lidí v obtížných životních situacích a na problematiku pomoci osobám ohrožených domácím násilím. Studenti vyšších odborných škol a vysokých škol se na nás také obraceli s požadavkem konzultace seminárních, bakalářských a diplomových prací. Tato spolupráce probíhala formou jednorázových konzultací. Studenti nás také oslovovali s požadavkem spolupráce na výzkumech, jejichž výsledky zpracovávaly pro své práce.

Odborná angažovanost

SPONDEA je členem Asociace poskytovatelů sociálních služeb, členem Asociace nestátních neziskových organizací a členem Asociace pracovníků intervenčních center.

SPONDEA je zapojena do projektu Ministerstva práce a sociálních věcí „Podpora procesů v sociálních službách“, v rámci kterého jsou za jednotlivé služby připravovány podklady pro změny zákona o sociálních službách.

SPONDEA je zapojena do víceletého projektu „Evropa čelí domácímu násilí“, který v roce 2012 vrcholil mezinárodním setkáním odborníků z Belgie, Německa, Holandska, Lotyšska, Polska, Rumunska a Švýcarska. Spondea spolupracovala na vytváření a realizaci programu pro zahraniční hosty ze zúčastněných zemí. Závěrečné mezinárodní setkání se uskutečnilo v červnu 2012 v Brně.

V roce 2012 se SPONDEA aktivně podílela na mezioborovém setkávání k řešení případů domácího násilí na území města Brna. Tato setkání zaštiťuje Odbor zdraví MMB v rámci interdisciplinární spolupráce při řešení domácího násilí.

Na konci roku 2012 se SPONDEA jako zástupce Asociace pracovníků intervenčních center ČR stala jedním ze zakládajících členů mezioborové iniciativy „Specialista DmN“.

Výhled do budoucna

V roce 2012 jsme započali řadu změn, v jejichž realizaci chceme pokračovat i v dalším období. SPONDEA získala akreditaci vzdělávací instituce a v blízké době bude nabízet vzdělávací programy akreditované MPSV pro sociální pracovníky a pracovníky v sociálních službách.

Stále chceme rozvíjet kvalitu našich služeb a reagovat na stávající i nově vzniklé potřeby našich současných i budoucích klientů. V roce 2013 chceme v rámci všech svých služeb a projektů intenzivně podporovat rodinu jako celek. K naplnění této vize jsme se rozhodli rozšířit nabídku rodinných mediací, asistovaných kontaktů rodičů s dětmi a v neposlední řadě nabídku práce se všemi členy rodin, ve kterých se vyskytuje domácí násilí.

ORDINACE KLINICKÉHO PSYCHOLOGA

Od 1. 1. 2013 jsme rozšířili pracovní tým Krizového centra pro děti, dospívající a rodinu Spondea o.p.s. o **atestovaného klinického psychologa, a to v rámci činnosti Nestátního zdravotnického zařízení – ordinace klinického psychologa**. Kromě dosavadních služeb krizové intervence a psychologického poradenství je nabízena také **systematická psychoterapie**.

VZDĚLÁVACÍ CENTRUM

V březnu roku 2013 Spondea, o.p.s. zahájila činnost **Vzdělávacího centra**. Kromě již standardních **preventivních programů pro školy, vzdělávání sociálních, zdravotnických a pedagogických pracovníků, policistů, studentů a stáží pro studenty škol**, nabízíme jako vzdělávací instituce, která je akreditovaná pod MPSV, č. 2013/0254-I, kurz „Úvod do problematiky vedení rozhovoru s dítětem jako svědkem či obětí domácího násilí“, číslo akreditace 2013/0257-PC/SP.

Orgány společnosti

Statutárním orgánem společnosti je Správní rada, která v roce 2012 pracovala ve složení: PhDr. Květoslava Němcová, Mgr. Helena Komínková / JUDr. Petra Petrová, p. Iveta Elzerová/ Mgr. Zdeněk Trávníček, Ph.D.

Statutárním zástupcem společnosti je její ředitelka, PhDr. Dagmar Úlehlová.

Dozorčí rada pracovala ve složení: JUDr. Hana Funková, p. Ludmila Matoušková, p. Jana Borecká, DiS.

Financování

Finanční zabezpečení činnosti celé společnosti je vícedrožové. Kromě dotací ze státního rozpočtu, rozpočtu Jihomoravského kraje a z rozpočtu města Brna získala organizace finanční prostředky na svoji činnost v rámci grantových řízení nadací a nadačních fondů, dále z fondů Evropské unie a od drobných dárců.

Všem, kteří nás v loňském roce podpořili, děkujeme.

DOTACE

- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
- Jihomoravský kraj
- Magistrát města Brna Odbor sociální a Odbor zdraví
- Městská část Brno - Židenice

GRANTY

- Nadační fond ALBERT
- Nadace Naše dítě
- NROS
- Nadace Terezy Maxové

DÁRCI

- Arbiters Ad hoc, Clematris&Partners, s.r.o., ČEPS, a.s., IMB Česká republika, W. Skácel, Z. Skácel, STILLA, o.s.
- drobní anonymní dárci

Kontakty

Sýpka 25, 613 00 Brno-Černá Pole

web: www.spondea.cz, www.facebook.com/Spondea

KRIZOVÉ CENTRUM PRO DĚTI, DOSPÍVAJÍCÍ A RODINU V BRNĚ

email: krizovapomoc@spondea.cz

chat: www.chat.spondea.cz

tel.: 541 235 511, 608 118 088

INTERVENČNÍ CENTRUM BRNO PRO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM

www.ic-brno.cz

tel.: 739 078 078

AKTIVA

Číslo účtu	Název účtu	Počáteční stav	Koncový stav
018	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	7 329	7 329
022	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 049 916	1 113 918
028	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	0	0
078	Oprávký k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	-7 329	-7 329
082	Oprávký k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	-791 762	-453 220
088	Oprávký k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	0	0
211	Pokladna	6 024	29 810
213	Ceniny	105	105
221	Účty v bankách	1 395 344	675 607
311	Odběratelé	75 801	5 000
314	Poskytnuté provozní zálohy a zálohy na zásoby	17 808	916 285
315	Ostatní pohledávky	888 101	767 889
335	Pohledávky za zaměstnanci	236	
336	Pohledávky za institucemi soc.zabezpečení	0	2 938
342	Ostatní přímé daně	0	3 144
346	Jiné pohledávky (státní rozpočet)	870 232	1 279 649
347	Jiné pohledávky (ostatní dotace)	21 250	
381	Náklady příštích období	5 167	64 488
385	Příjmy příštích období	20 826	4 057 376
Aktiva celkem		3 559 048	8 462 989

PASIVA

Číslo účtu	Název účtu	Počáteční stav	Koncový stav
321	Dodavatelé	1 510 201	117 938
324	Přijaté zálohy	0	565 676
331	Zaměstnanci	304 230	0
336	Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	166 277	0
342	Ostatní přímé daně	37 932	0
249	Půjčky (NROS aj.)	502 000	500 000
348	Nároky na dotace a ostatní zúčt. s rozpočtem územních celků		
379	Jiné závazky	2 180	-4635
383	Výdaje příštích období		
384	Výnosy příštích období	888 101	132 420
389	Dohadné účty pasivní	15 000	694 099
901	Vlastní jmění	258 154	258 154
911	Fondy	55 000	101 000
931	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	126 025	
932	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	-306 052	-180 027
Pasiva celkem		3 559 048	8 467 504

Hospodářský výsledek**-4 515**

Výsledovka (údaje v Kč) za rok 2012

		Služby dle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách	Projekty financované z EU		Služby dle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách		Služby dle zákona 359/1999 Sb., o soc.- právní ochraně dětí		Celkem			
		Intervenční centrum	Stop domácímu násilí u osob jiných etnik	Uspadnění vstupu na trh práce osobám z rodin s výskytem DN	Krizová pomoc	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	Ostatní služby - soc. právní ochrana dětí	hlavní činnost	správní činnost	doplňková činnost	Celkem
	Náklady											
50x	Spotřebované nákupy	193 967	7 122	2 746	48 933	303 883	4 722	28 775	489 823	100 325	58 772	648 920
51x	Služby	532 228	97 130	5 068	251 925	8 870 926	16 832	80 281	8 943 037	911 354	260 247	10 114 638
52x	Osobní náklady	2 340 271	349 190	43 291	1 170 182	1 695 360	55 686	431 888	5 090 710	995 158	37 334	6 123 202
53x	Daně a poplatky	1 454			276	1 270			2 490	510	3 940	6 940
54x	Ostatní náklady	19 178	1 386	121	6 351	17 830	3 616		40 240	8 242	32 560	81 042
55x	Odpisy	14 589			53 417	9 952			74 060	3 898	53 000	130 958
58x	Příspěvky	2 000				3 900			5 900		600	6 500
5xx	Náklady celkem	3 103 687	454 828	51 226	1 531 083	10 903 121	80 856	540 945	14 646 260	2 019 487	446 453	17 112 199
	Výnosy											
60x	Tržby za vlastní výkony	3 103 687			43 000	10 903 121		5 089	12 764 091	1 290 806	120 186	14 175 083
64x	Ostatní výnosy								0		9 066	9 066
65x	Tržby z prodeje majetku							9 400	0	9 400	150 000	159 400
68x	Přijaté příspěvky, dary				492 107		75 325	526 188	765 534	328 086	173 462	1 267 082
69x	Provozní dotace		454 828	51 226	986 000		5 000		1 167 702	329 352		1 497 054
6xx	Výnosy celkem	3 103 687	454 828	51 226	1 521 107	10 903 121	80 325	540 677	14 697 327	1 957 644	452 714	17 107 684
	Hospodářský výsledek	0	0	0	-9 977	0	-531	-268	51 067	-61 843	6 261	-4 515

Dear colleagues, dear friends,

It is a pleasure for us to inform you through this Annual Report about activities of the organisation Spondea in 2012.

Spondea, a public benefit organisation, has been providing services of social prevention in accordance with the Act No. 108/2006 Coll. since 2007. It has been authorised to exercise social-law children protection in accordance with the Act No. 359/1999 Coll. since 2000 and it was classified as a provider of non-governmental health services in the same year.

The organisation endeavours to improve life quality of children, young people and their relatives and friends, people in danger of domestic violence and aims to support them in solving their difficult life situation and assist them in becoming a part of the society again.

The organisation operates two interconnected facilities – a crisis centre for children, adolescents and families and an intervention centre. In the **Crisis Centre for Children, Adolescents and Families** social services of crisis help and activation services for families with children were provided in 2012 as well as there were activities conducted relating to social-law children protection. **The Intervention Centre** assists persons who are in danger of domestic violence and of dangerous pursuit.

A significant part of the activities the organisation was engaged in is a three-year project called Securing Selected Services of Social Prevention in the South-Moravian Region with its registration no. CZ.1.04/3.1.00/05.00056. The project is a follow-up to a project conducted from 2009 to 2011 called Securing Selected Social Services in the South Moravian Region, which was conducted within the frame of the Individual Project of the South Moravian Region. Spondea provides intervention centre services and social activation services for families with children within the project.

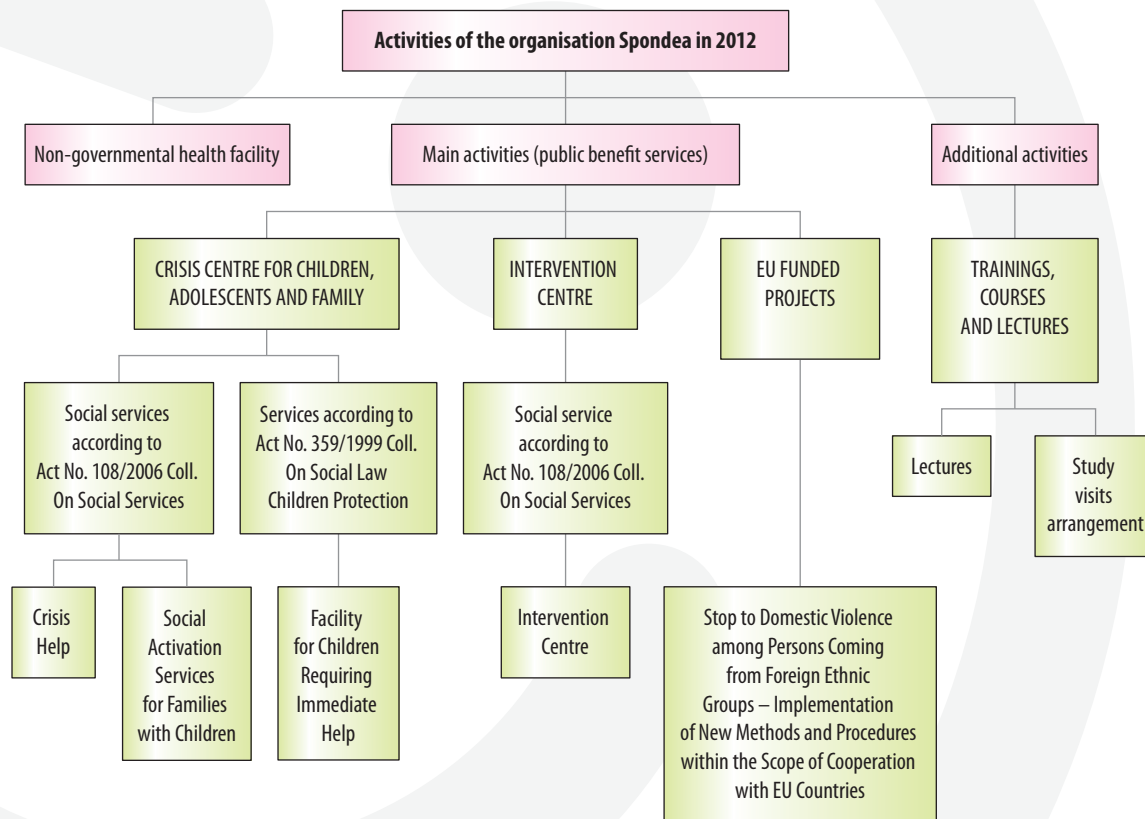
The international project Stop to Domestic Violence among Persons Coming from Foreign Ethnic Groups – Implementation of New Methods and Procedures within the Scope of Cooperation with EU Countries was finished successfully in May 2012. The activities of the project continue now in a form of standard social services provided by Spondea.

Another international project focusing on the problem of domestic violence has been conducted since December of the last year. The project is called Facilitation of Entering the Labour Market for Persons Coming from Families where Domestic Violence Occurred – Transfer of Good Practice from EU Countries when Working with the Whole Family as a System. The project aims not only to support and assist victims of domestic violence but also to maintain proper child care in such families and to take care of perpetrators as well.

Apart from providing above mentioned services Spondea engaged as in previous years in educating workers in the field of social services, education, health care and in educating police officers.

Both activities realised in 2012 and future prospects will be presented in the Annual Report. Information on management of the organisation and expression of thanks to all donors and supporters are a part of the Annual Report too.

PhDr. Dagmar Úlehlová, director of the organisation

Public commitment:

The organisation endeavours to improve life quality of children, the youth and their friends and relatives, as well as of persons in danger of domestic violence and of subsequent pursuit. The aim is to support and assist clients in their ability to solve their difficult life situation and ease their becoming a part of the society again. All services offered are provided on the basis of main principles such as **exemption from charges, professionalism** including an individual approach to every single client, respect to their decision making and discretion of all information provided, **interdisciplinary attitude** ranging from a comprehensive offer of services to cooperation among particular service providers and organisations and other experts for the benefit of the client.

In accordance with the main principles the services provided focus on various target groups and adjust according to their needs in order to provide them with professional assistance leading to overcoming their unfavourable life situation.

A CHANGE IN PROVIDING SOCIAL SERVICES

Regarding the strategy of the organisation Spondea and recent changes in legislation, **an adjustment of provided services was decided upon**. The changes concerned both the Crisis Centre for Children, Adolescents and Families and the Intervention Centre for victims of domestic violence.

Operation of the Facility for Children Requiring Immediate Help was terminated as of 15th December 2012. Other activities related to social law children protection remained without any changes. **The service of crisis stay within the Crisis Help service** was terminated too.

CONSULTING ROOM OF A CLINICAL PSYCHOLOGIST

A certificated clinical psychologist has been a part of the team of the Crisis Centre for Children, Adolescents and Families since 1st January 2013. The service is provided **within the scope of activities of the Non-Governmental Health Care Facility – surgery of a clinical psychologist**. **Systemic psychotherapy** is offered besides present services of crisis intervention and psychological counselling.

CENTRE OF FURTHER EDUCATION

Spondea started a new facility, **Centre of Further Education** in March 2013. Next to existing standard **preventive programmes for schools, education of social and health care workers, teachers, police officers**, students and organising study visits for students, the organisation accredited by the Ministry of Labour and Social Affairs (MoLSA) as an educational institution, no. 2013/0254-I, offers a course called **Introduction to the Problem of Leading Interviews with Children Who Witness or Became Victims of Domestic Violence**, accreditation no. 2013/0257-PC/SP.

CRISIS CENTRE

Crisis Help

Social Law Children Protection

Social Activation Services for Families with Children

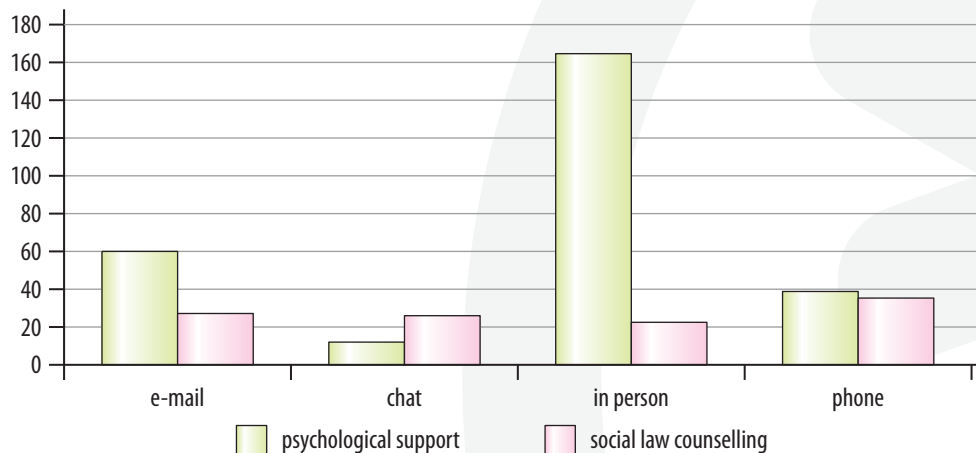
Crisis help is mostly provided in a form of crisis intervention through meeting clients in person, on the phone, as chat counselling or via email communication. The target group are children, adolescents and students up to 26 years of age who found themselves in a difficult life situation which they are not able to solve on their own. Most of the clients come after they have arranged a consultation, however, we are able to provide professional help also in situations when they ask for help without any previous arrangement. Email counselling is a popular form of assistance – clients contact us via the email address or a form on www.spon-dea.cz. This form of communication grants the clients a hundred percent anonymity and is vital when winning the client's trust for possible further cooperation such as in-person counselling in the Crisis Centre.

The themes which children, adolescents and students discussed the most in 2012 were anxieties, depression and self-harm, problems at school, in relationships and within the family, posttraumatic feelings resulting from their parent's leaving and domestic violence or sexual abuse.

225 clients sought crisis help in 2012. The clients were provided with 468 interventions and 159 contacts. Only one client used the possibility of crisis stay.

Since the service of crisis stay was used only once in 2012 we decided to terminate this form of help. A new concept for next year was created in which the service of crisis help will focus more on outpatient care concentrating particularly on dealing with trauma and on supporting communication with children and adolescents in ways they are used to communicating. For the purpose of doing so cooperation with a clinical psychologist was established and Facebook pages are going to be created where children and adolescents can establish a contact with the organisation through private messages as it is possible via a usual email account.

Number of psychological and social law interventions in 2012

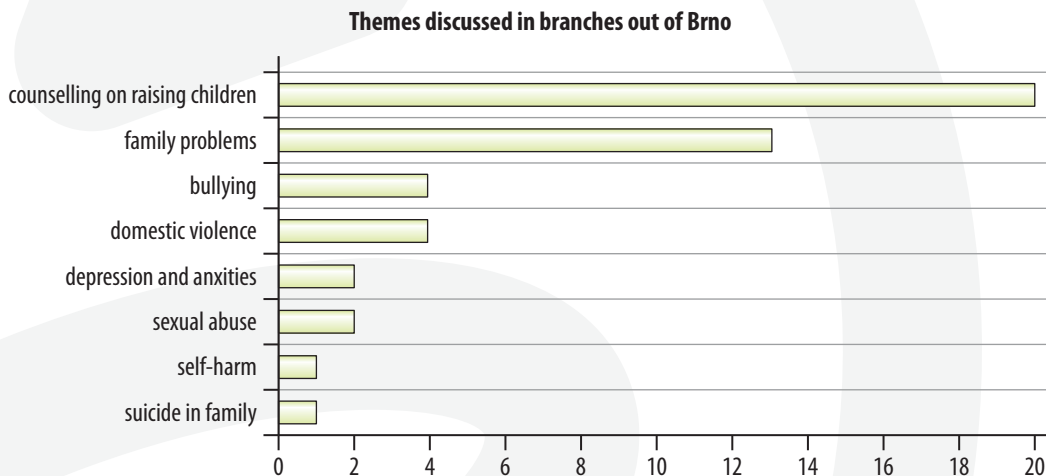

We started to operate counselling centres out of Brno thanks to the project **CRISIS HELP WITHOUT BORDERS** in January 2012. The project is funded by the collection Help Children! (Pomozte dětem!), which is organised by Civil Society Development Foundation and Czech Television. The project aims to provide crisis help and counselling for children and their families in parts of the South Moravian Region where such a service is not available. Programmes of primary prevention in schools and 'round table' meetings arranged for workers of social law children protection and other expert institutions of the region are a part of the project. Moravský Krumlov, Ivančice, Slavkov u Brna and Hodonín were chosen as suitable towns for the branches. A psychologist and a social worker go every Monday to one of the above mentioned towns. Clients search for help on their own or they are advised so by schools or institutions of social law children protection and others.

There were 34 departures in 2012 and 44 clients were provided with social law counselling and psychological support.

Hodonín provided the services in most of the cases, 15 clients sought assistance there; the town with the second highest number of cases was Moravský Krumlov with its 14 clients. Ivančice was the third one – 8 clients and the last but not least was Slavkov u Brna – 7 clients.

The service was used after clients had been advised to come by institutions of social law children protection. The number of clients who were provided with the service was significantly influenced by the lack of outreach aspect of the service. The aim for the year 2013 is to increase the number of clients in all 4 branches. In order to do so up-to-date leaflets will be published and distributed in schools and social departments in catchment areas. Programmes of prevention will be conducted further on in elementary and secondary schools.

The service of Crisis Help was financed by MoLSA, South Moravian Region, the City of Brno – Social Welfare Department and Health Department, the ČEPS Company and Civil Society Development Foundation together with Czech Television.

A sixteen-year-old student, anxieties

We received an email through the contact form on the website asking for advice. The sender was a grammar school student. She described in the email her feelings of sadness, anxiety and mentioned self-harm. Her condition had been influenced by several circumstances. The client, let's call her Katka, was afraid of attending school since she felt different from her schoolmates as her parents were getting divorced at the time. She did not feel like going to disco, she liked embroidering and attended a yoga class. Her schoolmates made fun of her, she did not have any siblings or friends and there was no one she could speak to about her problems. A psychologist of the Crisis Centre replied to Katka's email and supported her in her interests and uniqueness. Considering repeated self-harm behaviour and her parents' divorce the psychologist described the impossibility of long-term assistance via email and recommended counselling in person. He explained that such a counselling session was discreet, free of charge and that she could come anonymously. He added other contacts to websites where she could find such assistance. Katka answered after a short time and thanked for the reply. As she liked the psychologist's approach she decided to come in person to the Crisis Centre. An appointment was arranged. Katka attends supportive counselling once a fortnight at the present time. She realised that she has several friends who accept her the way she is and that she can speak about her feelings with them. She knows now that although her parents got divorced they remained her parents and that they are ready to help her any time she needs. She learned relaxation techniques for sudden anxiety attacks such as breathing exercises. She knows now how to relax when she feels like healing her inner suffering by physical pain. She does not succeed yet in solving all her problems, however, she is proud of herself and she enjoys every single success and improvement which she achieves.

Social law children protection

299 clients were supported within the frame of social law protection in 2012.

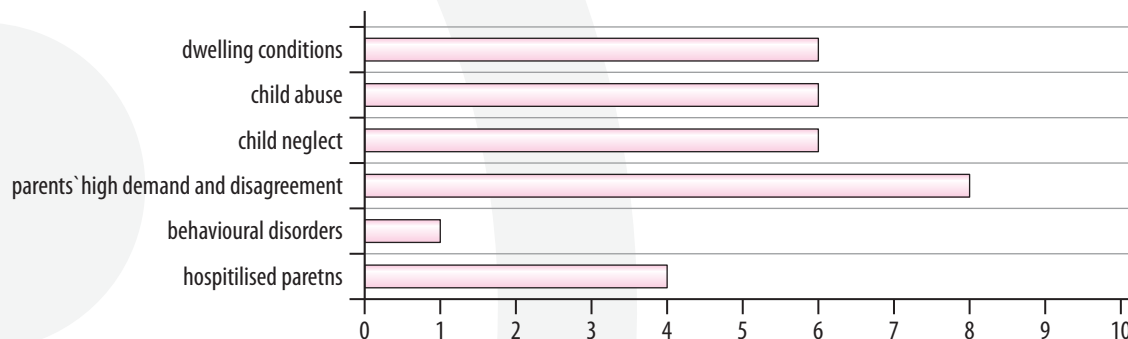
31 children were accommodated in the Facility for Children Requiring Immediate Help. 83 clients were relatives of the accommodated children. The rest of 185 clients contacted the organisation via phone or email in order to use a single consultation.

The average age of accommodated clients was 11.2 years ranging from 3 to 17 years of age. The average length of stay in the Facility for Children Requiring Immediate Help was 16.4 days ranging from 1 day to 100 days. 20 clients were accommodated after an authority performing social law children protection had requested it, 9 clients were placed in the facility after their parents had requested so and 2 clients had requested the stay on their own.

Children and adolescents who had sought the assistance on their own, through their legal representatives or had been placed in the facility by a state institution were provided with support not only in the form of accommodation but they were also provided with psychological support and social law counselling. School preparation and free time activities were a part of provided assistance as well. It was no exception that the clients attended supportive counselling in the Crisis Centre even after their stay had finished. They could discuss their situation both with a psychologist and a social worker of the centre. We cooperated with an authority of social law children protection in all of the cases. We always acted in the child's interest. The whole family was in-

involved whenever possible in order to fix and improve parenting and child raising competences in their legal representatives. This positive change was not possible in all of the cases, such as when children were abused or neglected. Those children were placed to a different safe and stable environment after their condition had improved in the Crisis Centre.

Reasons for placing children in the Facility for Children Requiring Immediate Help

With regard to an amendment to the Act No. 359/1999 Coll. on Social Law Children Protection, which came into effect on 1st January 2013, and low bed occupancy in the Facility for Children Requiring Immediate Help we decided to terminate the operation of the facility as of 15th December 2012. The rest of operations and activities connected to social law protection remained the same as authorised by the Ministry of Labour and Social Affairs in 2000 enabling to perform social law children protection.

Siblings, 9 and 11 years, difficult family situation

Two siblings aged 9 and 11 years were accepted to the Facility for Children Requiring Immediate Help after a social worker of an authority of social law children protection called. The police had contacted the Institution of Social Law Children Protection since they came across the siblings in a park at night. The children were not wearing appropriate warm clothes as far as the season was concerned and refused to speak. After the police left and the children had a hot cup of tea, the younger of them wanted to describe why they had been in the park. The older of them, let's call him Lukáš, told his brother not to speak. He said that all of them and especially their father could get into trouble. It was obvious that both children needed time to adapt to the new environment and needed time to trust the staff. The children were put into bed and their tension had been first released when they chose who

would sleep on the upper part of a bunk bed. A psychologist worked with them the following day and a social worker cooperated with the authority of social law children protection. They found out that the children's parents lived in poor conditions and had financial difficulties. Their mother did not have a job and was registered as unemployed. Their father worked as a labourer. The parents fought a lot. The usual reason was their financial situation and the father's drinking. The children had run away after their parents quarrelled and attacked themselves. The parents had the fight since the father had drunk away money which was supposed to provide the family for a week. The social worker of the Crisis Centre contacted the parents and cooperated simultaneously with the authority of social law children protection. Parenting competences and responsibility were supported in a form of counselling on raising children during the sessions. The mother was provided with support in searching for a job. Both parents were taught how to run their household economically. They were also taught how to communicate properly. Lukáš and Patrik attended school during their stay in the Facility for Children Requiring Immediate Help and met their parents. They had enough time and space to express their fears and feelings and the psychologist provided them with regular counselling. Both children returned back to their family after 7 weeks. The parents used the possibility of subsequent counselling several times.

The social service of SOCIAL ACTIVATION SERVICES FOR FAMILIES WITH CHILDREN is provided for families with children and adolescents up to 18 years of age who are in a difficult life situation. The situation may be represented by their parents getting divorced, it can be communication problems in the family, problems resulting from generation gap, ineffective child raising methods and styles, traumatising experience, child abuse and neglect and others.

Counselling, support and therapy target to enable families with children and adolescents to cope more easily with changes and difficult life situations. Parents are taught how to understand their children's needs better, how to understand one another better too and provide optimal raising environment.

HUMAN RESOURCES AND
EMPLOYMENT OPERATIONAL
PROGRAMME

SUPPORTING
YOUR FUTURE
www.esfcr.cz

The service was funded from 2009 to 2012 by the project Securing Selected Social Services in the South Moravian Region, which was funded by the European Social Fund through the Operational Programme Human Resources and Employment and by the state budget of the Czech Republic.

The service was shifted significantly towards clients in 2012 owing to implementation of methodical procedures which developed in 2011 on the basis of gained practice. We continued successfully in realising assisted contacts of children and their parents and assisted hand-overs between parents based not only on court orders but also on parents' own decisions. Clients asked more and more often for family and couple mediation when child custody was concerned. The organisation has two accredited mediators – a woman and a man. The combination proved to be the most effective.

We were working systematically on intensifying and extending field social services, which relates to the strategy of the orga-

nisation for the period of 2012 – 2014. We are going to realise the service of assisted contacts and assisted hand-overs also in real environment. Together with authorities of social law children protection we are going to concentrate on improvement of family life in natural environment.

131 families were supported in 2012. There were 59 men and 72 women in the total number of clients. Counselling and support were provided through 2005 interventions. Most of the clients had family and child raising problems.

OVERVIEW OF THE MOST USED FORM OF ASSISTANCE AND SUPPORT:

Form of service	Frequency
Psychological counselling	827
Phone counselling	802
Social law counselling	331
Assisted contact	72
Assisted hand-over	71
Family mediation	34
Family therapy	29

An eleven-year-old boy, recently divorced parents

A mother came after she had arranged an appointment over the phone. Her son was a sixth grader. She had divorced his father several years before. The court set rules for the father to meet their son. There was no communication between the parents. The father started a new family, the client concentrated on her job. The parents discussed all important matters concerning their son's upbringing and education via email. They quarrelled when they met in person since they had different opinions on raising their son. The boy witnessed their fights. The father filed a petition for joint custody. The client was afraid of possible consequences and her son's reaction to the new situation. She was not sure if he would accept it well. A psychologist stated after several counselling sessions that the boy liked both his parents and that he would enjoy joint custody for his parents would not quarrel anymore. He was not able to express his wishes on his own. A counselling session with the father was arranged after the client's approval and after the team had agreed on next procedures. The aim was to find out what the father thought of the future adjustment of the previous court decision and what his ideas were. The father

felt that he had a little influence on his son and he wanted to provide him with an option to benefit also from another development than his mother offered him. Mediation was offered to both the parents since it was obvious that both of them had different opinions on how their son should be raised. Also as far as joint custody was concerned it was essential that both the parents would be able to communicate with one another properly regarding matters of child raising and their child's needs. The parents attend mediation sessions at the present time and they attempt to find a way how to communicate and make their parenting attitudes clear to one another. The sessions should result in a mediation agreement which will specify above mentioned rules. It should ease their mutual positive influence on their son and help them learn to communicate again. The boy attends supportive counselling with the psychologist where he can share his opinions and needs and express them with the psychologist's assistance on his own.

Intervention centre

HUMAN RESOURCES AND
EMPLOYMENT OPERATIONAL
PROGRAMME

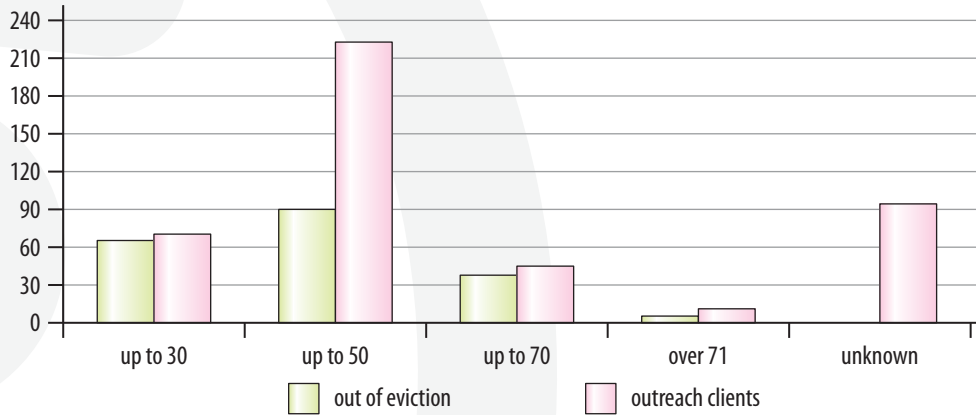
SUPPORTING
YOUR FUTURE
www.esfcr.cz

The service was funded from 2009 to 2011 by the project Securing Selected Social Service in the South Moravian Region, which was funded by the European Social Fund through the Operational Programme Human Resources and Employment and the state budget of the Czech Republic.

Counselling on the problem of domestic violence and subsequent dangerous pursuit, so-called stalking, was as in previous years the main part of support provided in the Intervention Centre Brno in 2012. Social, legal and psychological counselling is offered not only in an out-patient form but also over the phone, email or through chat counselling. Another form of assistance which is offered is a short-term stay when the victim is in immediate danger.

689 clients were provided with services through **2007** contacts in the Intervention Centre in 2012. There were 558 women and 89 men among them. The most frequent relationship between the abuser and the victim was marriage – 36.3% and 21.2% of them were partners. The Intervention Centre registered 150 evictions of abusers within the South Moravian Region. That was 31 evictions more than it had been in 2011. 9 adult clients and 9 children used the possibility to stay in the Crisis Centre. Domestic violence concerned altogether 333 children.

Age of persons in danger in 2012

Tens of clients who were pursued by their former partners sought help in the Intervention Centre Brno in 2012.

Ms A, stalking

Ms A, 26 years old, contacted the police after she had been harassed by her former partner for several months. He texted her threatening messages, he checked up on her even after they had split up and was extremely jealous. He followed her on her way home and attacked her in the corridor of the house where she lived. Ms A was afraid for herself and her baby which she was going to have. Her mental condition was getting worse as a result of the constant threatening. Due to the late stage of pregnancy she also started to observe several body symptoms which originated from her difficult situation. The police recommended her to seek assistance in the Intervention Centre. She was provided with counselling by a social worker and a lawyer of the Intervention Centre who helped her to draw a petition on preliminary measures which would prevent her former partner from contacting her. The court approved the suggested solution for 30 days.

Ms A attended psychological counselling in the Intervention Centre and her mental condition improved. Her former boyfriend did not respect the

ruling given all the times, however, Ms A's self-confidence recovered and she learnt how to defend herself with assistance of the police. The social worker also helped her improve her financial situation. The overall client's condition became stable and she was planning to finish her degree. Short before the baby was due the client was advised to contact the organisation At the Beginning (Na počátku) focusing on pregnant women and young mothers. Ms A is safe now. She can contact the Intervention Centre any time she needs should she be in danger again.

More cases of domestic violence committed on senior citizens occurred in 2012. The perpetrators were their adult children. We concentrated on an interdisciplinary approach to help people in danger of violence committed on them by their relatives especially in cases when senior citizens were concerned. There is no other effective way to help this target group without proper cooperation of the Intervention Centre, the Police of the Czech Republic and social workers who assist and support senior citizens.

Mrs B, her son as the perpetrator

Mrs B's neighbour informed us that Mrs B (80 years) had become a victim of violence. The neighbour reported her suspicion to the police too. It was ascertained that Mrs B's son had no job, made his living of his mother's old age pension and although he received financial contribution for taking care of her, he did not support her in any ways. Other neighbours confirmed that they heard abusive language coming off their flat and saw Mrs B's son drunk almost every day. The police evicted him from their flat. The Intervention Centre contacted Mrs B and offered her assistance. The elderly lady told us that her son wanted to get rid of her, that she was afraid of him but she could not stand him being homeless. Mrs B was aware that the only possible solution was to leave for an old people's home where professionals could take care of her. We informed the respective local social department after Mrs B had agreed. A social worker visited Mrs B immediately and arranged a place in an old people's home for her. The client's state of health has improved significantly since then.

We engaged deeply in public education in 2012. We cooperated the most with methodologists of the Police of the Czech Republic with whom we continued creating and implementing education for police officers. The education is based on test situations and interdisciplinary cooperation between the Intervention Centre and the police.

Further on the focus was on secondary school and university students – we cooperate with the Faculty of Law, Faculty of Medicine and Faculty of Education of the Masaryk University in Brno on long-term basis. We received accreditation for an institution of education at the end of 2012, which enabled us to provide accredited courses for social workers who deal with persons in danger of domestic violence.

The Intervention Centre Brno is an active member of the Association of Intervention Centre Workers of the Czech Republic (Asociace pracovníků intervenčních center ČR).

International Projects

35

HUMAN RESOURCES AND
EMPLOYMENT OPERATIONAL
PROGRAMME

SUPPORTING
YOUR FUTURE
www.esfcr.cz

An international project called Stop to Domestic Violence among Persons Coming from Foreign Ethnic Groups – Implementation of New Methods and Procedures within the Scope of Cooperation with EU Countries, no. CZ.1.04/5.1.01/12.00046, was finished in April 2012. The project was funded from the Operational Programme Human Resources and Employment and the state budget of the Czech Republic. It lasted 3 years from June 2009.

The target group of the project were foreign families living in the Czech Republic who were in danger of domestic violence. The project also focused on children as witnesses of domestic violence. The aim of the project was to create methodology of working with foreigners and their children who lived in the Czech Republic and were in danger of domestic violence. Subsequent psychological, social law and legal support and assistance for victims of domestic violence of the target group were another part of the project.

Foreigners who were clients of the project had been living in the Czech Republic for various periods of time ranging from one to twenty years. Regardless how long they had been staying in the Czech Republic most of them had to fight language barrier and lack of knowledge of the Czech legislation. Due to social isolation those of them who were in danger of domestic violence were prevented from staying in touch with their social environment, they were not able to create a proper social background (friends) and they were prohibited from learning Czech. As a result of long-lasting domestic violence they had significantly low self-confidence, they doubted their own competences and they blamed themselves for the trouble they were in. It was difficult to find a job in such a situation since their own safety or protecting their children from the perpetrator was their priority. They did not have enough mental or physical strength to start a job. They aimed to have their children entrusted to their care, to find a safe place to live or find a shelter with a hidden address, to gain enough financial means to support themselves and their children (in the form of welfare benefits). The period of time after which the clients decided to solve the problem of domestic violence in their relationship or family differed and depended on the situation in the family, individual traits and other conditions, such as if it was possible for them to leave. An extremely violent physical assault or death threats were the trigger to search help for some of them, for others it was violence against children.

Levová, Jana. Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím. 1st ed. Brno: SPONDEA, o.p.s., 2010. ISBN 978-80-254-8499-9.

Spondea started a new project called **Facilitation of Entering the Labour Market for Persons Coming from Families where Domestic Violence Occurred – Transfer of Good Practice from EU Countries when Working with the Whole Family as a System**, no. CZ.1.04/5.1.01/77.00290 in December 2012.

The project started since it was necessary to overcome the gap in social services related to domestic violence and subsequent impossibility for the victims to find and start a job. We would like to create a new innovative approach to the problem of domestic violence through educational stays abroad where we will gain new experience in working with the whole family. We would like to adapt the good practice which we will gain through cooperation with foreign partners to Czech conditions and we would like to start implementing it under supervision of cooperating entities. Further on, we would like to share the knowledge with other experts. Outcomes of the project will be processed into proceedings which will include not only description of all procedures and instruments related to work with families in which domestic violence occurred but also description of procedures when working with persons in danger and their options when searching for a job and becoming a part of the labour market.

PARTNERS OF THE PROJECT ARE:

- Psychocentrum Jihlava (Psychological Centre Jihlava)
- Department of Educational Sciences – Faculty of Art, Masaryk University, Brno
- Brno City Municipality
- Kaunas County Women Crisis Centre (KCWCC) - Kaunas, Lithuania
- VieJa Utrecht (Moviera) – Utrecht, Holland

Other Activities

Discussions with elementary and secondary school students

Lectures

Professional commitment

Discussions with elementary and secondary school students

Spondea offered preventive programmes for elementary and secondary school students in 2012. The preventive programmes were presented in a form of discussions and they were realised without teachers. One of the advantages of such a presentation was the possibility to share problems and discuss various themes only with a psychologist or a social worker present in the safe environment of the classroom.

The programmes targeted to start discussions about difficult life situations which can happen to children and adolescents. Interactive games were a part of some of the programmes. Offered themes were reduced in order to be able to develop them thoroughly and to offer as high a level of the programme as possible.

THEMES OFFERED IN PREVENTIVE PROGRAMMES:

- **My friend has a problem** – self-harm, anxieties, psychological difficulties, what to do when my friend wants to kill himself, what to do when he has bruises.
- **When at home is not at home** – Non-functional family background. Divorce. Children witnessing domestic violence. Conflict and difficult family situations, one-parent family, life with just one parent, joint custody, patchwork family – parents' new partners, step siblings. Family members' roles, their rights and responsibilities.
- **Relations within the peer group** – Some friends are different than others, There should be no violence among friends, What is friendship? Virtual friend.
- Relationship problems among schoolmates and friends, defying the term relationship and its forms, what problems may occur in various types of relationships, friendship, love, cliques – positive and negative features of the membership, manipulation, adaptability.
- **There is no place for violence in relationship** – Dating Violence – Preventing violence in young people's relationships.

Lectures

Spondea participates on a long-term basis in educating social and health care workers, teachers, police officers and students on topics connected to the Crisis and Intervention Centre. Seminars for medical students of the Faculty of Medicine of the Masaryk University were conducted in 2012 as in previous years as well as seminars for students of law conducted at the Faculty of Education of the university. A course on child abuse and neglect was realised at the Faculty of Arts of the Masaryk University.

Training facility. SPONDEA is a long-term training facility for college and university students of social work, social pedagogy, special education, psychology and law.

Short-term study visits were offered in 2012 which aimed to broaden students' point of view on the problem of children, adolescents and young people in difficult life situations and on the problem of assistance and support of people in danger of

domestic violence. College and university students contacted the organisation and asked for counselling on their essays and theses. The counselling took a form of single consultations. Students also asked to participate in research, results of which they processed for their essays and theses.

Professional engagement

SPONDEA is a member of Association of Social Services Providers (Asociace poskytovatelů sociálních služeb), Association of Non-Governmental Non-Profit-Making Organisations (Asociace nestátních neziskových organizací) and Association of Intervention Centre Workers.

SPONDEA cooperates with the Ministry of Labour and Social Affairs on a project called Process Support in Social Services. The project enables to create documents for respective social services which are used to amend acts on social services.

SPONDEA participated in the long-term project Europe Faces Domestic Violence, which culminated in an international meeting in 2012. Experts from Belgium, Germany, Holland, Latvia, Poland, Rumania and Switzerland arrived. Spondea cooperated on creating and organising the programme for the foreign guests. The final part of the project was held in Brno in June 2012.

SPONDEA participated actively in 2012 in an interdisciplinary meeting on solving cases of domestic violence in Brno. Such meetings are arranged by the Health Department of the Brno City Municipality within the frame of interdisciplinary cooperation when fighting domestic violence.

As a representative of the Association of Intervention Centre Workers of the Czech Republic SPONDEA became one of founder members of the interdisciplinary initiative Specialist DV (Specialista DmN) at the end of 2012.

Future prospects

A number of changes were started in 2012. We want to continue implementing them in future as well. SPONDEA received accreditation of an education institution and is going to offer education programmes accredited by the Ministry of Labour and Social Affairs for social workers and other people working in the field of social services.

We want to develop quality of our services further on and react to current and new needs of our present and future clients. We want to support family as a unit within all the services provided and projects conducted in 2013. That is why we decided to offer a wider range of family mediation, assisted contacts of parents with their children and last but not least to work with all family members who are a part of a family where domestic violence occur.

Bodies of the Organisation

39

The statutory body of the organisation is the Board of Directors which included in 2012 PhDr. Květoslava Němcová, Mgr. Helena Komínková / JUDr. Petra Petrová, Ms Iveta Elzerová / Mgr. Zdeněk Trávníček, Ph.D.

The Statutory Representative is the director PhDr. Dagmar Úlehlová.

The Supervisory Board consisted of JUDr. Hana Funková, Ms Ludmila Matoušková, Ms Jana Borecká, DiS.

Funding

The organisation is funded by a number of sources. Apart from state budget subsidies, subsidies of the South Moravian Region budget and the City of Brno budget, the organisation received financial support for its activities through foundation grants and endowment funds, European Union funds and other donors.

We would like to thank all of them who supported us in the last year. Thank you.

SUBSIDIES

- Ministry of Labour and Social Affairs
- South Moravian Region
- Brno City Municipality – Social Welfare Department and Health Department
- Židenice City District

GRANTS

- Albert Endowment Fund
- Our Child Foundation
- Civil Society Development Foundation
- Tereza Maxová Foundation

DONORS

- Arbiters Ad hoc, Clematris&Partners, s.r.o., ČEPS, a.s., IMB Czech Republic, W. Skácel, Z. Skácel, STILLA, o.s.
- anonymous donors

Contacts

Sýpka 25, 613 00 Brno-Černá Pole, Czech Republic

web: www.spondea.cz, www.facebook.com/Spondea

KRIZOVÉ CENTRUM PRO DĚTI, DOSPÍVAJÍCÍ A RODINU V BRNĚ

email: krizovapomoc@spondea.cz

chat: www.chat.spondea.cz

tel.: 541 235 511, 608 118 088

INTERVENČNÍ CENTRUM BRNO PRO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM

www.ic-brno.cz

tel.: 739 078 078

Sýpka 25, 613 00 Brno-Černá Pole, Czech Republic
web: www.spondea.cz, www.facebook.com/Spondea

KRIZOVÉ CENTRUM PRO DĚTI, DOSPÍVAJÍCÍ A RODINU V BRNĚ

email: krizovapomoc@spondea.cz

chat: www.chat.spondea.cz

tel.: 541 235 511, 608 118 088

INTERVENČNÍ CENTRUM BRNO PRO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM

www.ic-brno.cz

tel.: 739 078 078

